

In memoriam Kurosawa

Iniaki Revesado

Kurosawa es va donar a conèixer en el món occidental el 1950, gràcies a *Rashomon*, film amb que va guanyar la Palma d'Or a Cannes, a més de l'Oscar a la millor pel·lícula de parla no anglesa. Fins aleshores, el cinema japonès estava representat per un triumvirat inamovible del qual formaven part Mizoguchi,

de sangre, segons *Macbeth* de Shakespeare o *Ran*, segons *El Rey Lear* del mateix autor. És difícil parlar en aquests casos d'adaptacions fidelíssimes. Kurosawa no ha agafat els textos de Shakespeare i ha partit a Anglaterra a cercar entre el bons actors anglesos els protagonistes de les seves pel·lícules. Ben al contrari, ell ha fet la seva particular visió de

amb la seva vida, posa totes les seves forces a aconseguir que els governants construeixin un parc per als nins (*Vivir*), que en films èpics plens de la fastuositat i de l'excés requirit (*Ran*), o que en pel·lícules d'aventures, quasi fantàstiques (l'immillorable *Dersu Uzala*).

Dels seus darrer treballs seran aquests dos (*Ran* i *Dersu Uzala*) els més coneguts i també els més valorats. Tanmateix -i aclarint prèviament que una gran part de la seva filmografia la desconec, inclòs el seu darrer film *Rapsodia en agosto*-, crec que en *Los Sueños* arriba a un estat de poesia cinematogràfica sense cap rastre de cursileria i patetisme. Aquest film, construït a episodis, és d'una bellesa visual semblant als quadres dels impressionistes, però també amb una càrrega torbadora (pens ara en l'episodi que du per títol "La ventisca") similar a aquella que desprenen les pintures negres de Goya.

Probablement Kurosawa no ha quedat al marge d'una contradicció que sembla afectar una bona part de la societat nipona: l'enfrontament d'una cultura antiquíssima, construïda amb tradicions mil·lennàries, amb una societat actual que es mou amb un ritme vertiginós, impulsat pels avanços tecnològics i pel model occidental. Prova d'això és que les seves darreres pel·lícules s'han fet amb doblers nord-americans. Tal vegada, davant l'evidència només quedi la claudicació, com ho proven les seves paraules de no fa molts anys: "... no puc confirmar que en el futur continuï fent pel·lícules intimistes. El que crec que no tornaré a fer són grans espectacles a l'estil de *Ran*. Per poder fer això em trobaria amb dos grans problemes: un, l'elevat cost del vestuari històric; i l'altre, les dificultats per dur-ho a terme. Aquells guerrers als vint anys ja eren caps de clan i estaven molt acostumats a aquells vestits i armadures de tant de pes. Però el joves actors d'ara es neguen fermament a interpretar personatges d'aquell tipus. Són joves, no homes com aquells altres ho eren a la seva edat, i no tenen el caràcter dels homes joves d'aquella època." ♦

Los sueños

Ozu i Naruse, els quals, a poc a poc, varen anar deixant lloc a altres noms -avui molt més coneguts per a tots que aquells pares del cinema japonès- com Oshima, Imamura i, per suposat, el mateix Kurosawa.

Abans de *Rashomon*, Kurosawa havia realitzat feines com a ajudant de direcció i també com a director teatral. Segurament aquesta preferència per la dramaturgia és la base d'una constant dins la seva trajectòria: les adaptacions d'obres de teatre de clàssics occidentals. Així, ha realitzat *El idiota*, segons l'obra del mateix títol de Dostoievski; *Los bajos fondos*, que adapta el mateix títol de Gorki; *Trono*

coses que, segons ell mateix confessa, no estan només dins les obres del dramaturg anglès: "Jo no he volgut traslladar Shakespeare al Japó perquè parlàs de veritats universals, sinó perquè en el Japó, a l'època feudal, va haver-hi personatges que varen existir en la vida real i que varen viure de manera molt semblada a aquella que Shakespeare explica a les seves obres."

Siguin o no adaptacions de textos literaris, la filmografia del japonès està plena de títols de gran qualitat i de temàtica diversa. Se sap moure amb la mateixa elegància dins la història senzilla d'un treballador que després de conèixer que un càncer està acabant